

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедрою к.е.н., доц.

 Лариса БОЛТЯНСЬКА

«25» серпня 2020р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Економіка підприємства»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
факультет економіки та бізнесу

2020– 2021 н.р.

Робоча програма дисципліни «Економіка підприємства» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» – Мелітополь, ТДАТУ. 2020 - 23 с.

Розробник: Болтянська Л.О., к.е.н., доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Підприємництво, торгівлі та біржова діяльність»

Протокол від «25» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

 Лариса БОЛТЯНСЬКА

«25» серпня 2020р.

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Протокол від « 23 » вересня 2020 року № 2

Голова Анна КОСТЯКОВА

« 23 » вересня 2020 року

1. ОПИС ПРЕДМЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 6	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування», 28 «Публічне управління та адміністрування» (шифр і назва)	обов'язкова	
Загальна кількість годин – 180 годин	Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	Курс	Семестр
Змістових модулів - 2		2-й	3-й
Тижневе навантаження: аудиторних занять - 4 год. самостійна робота студента – 9 год.	Ступень вищої освіти: «Бакалавр»	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	22 год.
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	22 год.
		Семінарські заняття	
		Самостійна робота	136 год.
		Форма контролю: диференційний залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу: сформувати уявлення про економічні засади функціонування підприємств, внутрішнього і зовнішнього середовища його діяльності.

Завдання курсу: на основі характеристики діяльності підприємства засвоїти основні поняття та категорії курсу економіка підприємства; оволодіти навичками дослідження взаємовідносин підприємства з іншими суб'єктами господарської діяльності, державою та ринком; сформувати вміння в проведенні розрахунків показників процесу діяльності підприємства; зорієнтувати студентів до вибору важливих напрямків розвитку підприємств в сучасних умовах.

Предмет: є економічний механізм функціонування підприємства, формування та функціонування підприємства. Використання його ресурсного потенціалу з метою оптимізації економічних результатів діяльності підприємства.

У результаті вивчення дисципліни **студент повинен**

знати: сутність господарської діяльності та основні важелі регулювання господарської та підприємницької діяльності на Україні; поняття підприємства, їх класифікацію за ознаками, види й організаційно-правові форми підприємств; основи управління та характеристику структур управління підприємством; сутність, функції та структуру ринку, аналізувати та прогнозувати попит на продукцію, товари (послуги); склад та характеристику виробничих ресурсів підприємства та показник Робоча програма дисципліни «Економіка підприємства» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» – Мелітополь, ТДАТУ. 2020 - 23 с.

и ефективності їх використання; сутність виробничої програми підприємства, її завдання та характеристику; характеристику техніко –технологічної бази та організаційно –економічне управління технічним розвитком підприємства; сутність, принципи організації виробництва, її типи, форми і методи; склад системи управління якістю та конкурентоспроможності продукції; методи вимірювання та фактори зростання продуктивності праці; характеристику та класифікацію витрат підприємства, групування витрат виробничої собівартості за статтями; сутність і види прибутку та механізм визначення ефективності діяльності підприємства; поняття та умови проведення реструктуризації та санації підприємств; поняття та причини банкрутства, методичні підходи до оцінки передбанкрутного стану підприємств, процедуру ліквідації підприємства, шляхи подолання банкрутства.

вміти: характеризувати поняття підприємства та підприємницька діяльність, визначати основні загальні функції організаційно – правових форм підприємств; визначати оптимальну структуру управління підприємства; проводити оцінку та прогнозування попиту; розраховувати структуру виробничих ресурсів підприємства; визначити показники забезпеченості та ефективності використання виробничих ресурсів підприємства; розраховувати структуру нематеріальних ресурсів та проводити їх оцінки, проводити нарахування амортизаційних відрахувань нематеріальних активів; визначати показники ефективності використання інвестицій та технічних нововведень на підприємстві; проводити планування виробничої програми на перспективу; розраховувати структуру витрат виробництва та визначати вплив різноманітних факторів на рівень собівартості продукції; використовувати методіку визначення економічної ефективності виробництва продукції; дати характеристику видам ризику та його факторам, дати характеристику причинам банкрутства та його процедурі, визначити ймовірність банкрутства.

бути ознайомленими: з законодавчими актами України з проблем ефективної діяльності підприємства в ринкових умовах; з зарубіжним досвідом щодо форм і методів організації та господарської діяльності підприємств в сучасних умовах.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи підприємства та підприємницької діяльності, товарна і цінова політика, результативність діяльності підприємства.

Тема 1. Основи підприємництва, види і організаційно-правові форми підприємств.

Підприємництво як особливий вид діяльності, стиль і тип господарської поведінки. Функції підприємницької діяльності. Сучасне визначення підприємництва. Суб'єкти та об'єкти підприємництва. Принципи здійснення підприємництва. Індивідуальна і колективна форми підприємництва. Класична та інноваційна моделі підприємництва. Підприємництво - необхідна умова досягнення економічного успіху. Зв'язок підприємництва з основними фазами відтворювального циклу: виробництвом продукції; виконанням робіт і наданням послуг; обміном і розподілом товарів та їх споживанням. Основні типи (види) та відповідні сфери підприємницької діяльності: виробнича; комерційна; фінансова; консультаційна. Мале підприємництво в ринковій економіці. Поняття категорій "мале підприємство", "малий бізнес", "мале підприємство", "громадянин-підприємець". Особливості малого підприємництва, його переваги й недоліки. Місце та економічна роль малого бізнесу в умовах ринку. Сучасні тенденції соціально-економічного розвитку малого підприємництва в Україні.

Юридичні аспекти, що слугують законодавчою базою функціонування підприємства (організації) та об'єднання підприємств. Практичне значення класифікації підприємств за організаційно-правовими характеристиками. Виокремлення підприємств за окремими ознаками: залежно від форм власності (приватне, колективне, комунальне, державне, зі змішаною формою власності, іноземні інші види), залежно від способу утворення (заснування) та формування статутного фонду (унітарні та корпоративні); за правовим статусом і формою господарювання (одноосібні, кооперативні, господарські товариства, орендні). Види: звичайна (операційна та фінансова) та надзвичайна діяльність. Головні напрями діяльності підприємств: вивчення ринку товарів (ситуаційно-методичний аналіз); інноваційна, виробнича, комерційна, сервісна, зовнішньоекономічна, економічна, соціальна.

[1,2,3,11,12,15,18,22,23,27,29,36,49,55,75,76,82,94,97]

Тема 2. Виробнича програма підприємства

Виробнича програма, її сутність. Основні завдання виробничої програми, її елементи. Основні показники виробничої програми: номенклатура, асортимент, товарна, валова, реалізована і чиста продукція. Методика визначення вартісних показників виробничої програми. Поняття оптимальної виробничої програми, її мета. Поняття виробнича потужність. Вихідні дані для визначення виробничої потужності. Методика визначення виробничої потужності в залежності від типу виробництва.

[19,20,21,26,29,37,40,54,55,65,68,70,74,82,98]

Тема 3. Витрати на виробництво і реалізацію продукції.

Витрати як процес формування і використання ресурсів. Різновиди витрат: операційні, інвестиційні та фінансові витрати. Класифікація витрат за об'єктами

формування, методами обчислень на різні види продукції. Явні та неявні (альтернативні) витрати. Структура сукупних витрат підприємства за їх видами (елементами), співвідношення прямих витрат підприємства за їх видами (елементами), співвідношенням прямих і непрямих, змінних і постійних витрат та її практичне значення. Поняття собівартості виготовленої продукції. Види собівартості.

Методика складання кошторисів підрозділів різного функціонального призначення. Гнучкі кошториси. Калькулювання і його роль в управлінні витратами. Собівартість окремих видів продукції за повними і неповними витратами. Особливості методів калькування у однопродуктовому і багатопродуктовому виробництвах. Проблеми розподілу непрямих витрат при калькулюванні у багатопродуктовому виробництві. Розподіл загальновиробничих адміністративних витрат і витрат на збут. Калькулювання у комплексних виробництвах. Планування та аналіз собівартості виготовляємої продукції.

[14,16,24,41,52,53,54,56,71,77,84,90,93,101]

Тема 4. Фінансово – економічні результати діяльності підприємства.

Фінансова діяльність, її роль і місце в управлінні підприємствами різних сфер бізнесу. Основні джерела фінансування діяльності підприємств і обчислення їх вартості використання. Джерела формування доходу і прибутку підприємства. Завдання фінансової діяльності. Складання фінансового плану підприємства (організації). Фінансова звітність підприємства: баланс, звіт про фінансові результати, звіт про власний капітал, звіт про рух грошових коштів.

Система показників фінансово – економічної результативності діяльності підприємства. Методика визначення показників результативності підприємства: валовий дохід, чистий дохід, дохід за сферами діяльності, маржинальний дохід, валовий прибуток, оподатковуваний прибуток, чистий прибуток, реінвестований прибуток тощо. Методика обчислення рентабельності: продукції, продажу, виробничих фондів (виробництва); сукупних активів; власного (акціонерного) капіталу. Зростання прибутковості діяльності підприємства під впливом дії окремих чинників. Оцінювання фінансового стану підприємства. Головна мета аналізу, внутрішній і зовнішній аналіз. Методика визначення коефіцієнту незалежності(автономії), ліквідності, поточної платоспроможності.

[17,24,25,40,48,54,55,61,66,77,80,84,93,95]

Тема 5. Товарна та цінова політика підприємства

Особливості товарної політики на підприємствах різних напрямків діяльності. Механізм здійснення товарної інноваційної політики. Шляхи забезпечення конкурентоспроможності продукції. Формування асортименту товарів та управління ним. Розробка товарної марки та здійснення її правової охорони. Розробка та здійснення стратегії пакування та обслуговування товарів (сервісу).

Функції ціни. Складові елементи ціни продукції (послуг). Основні види цін і товарів за окремими класифікаційними ознаками. Характеристика окремих цін і тарифів. Система франкування цін. Класифікація цін в залежності від обслуговування галузей економіки, від території дії, ступеня свободи, ступеня новизни товару, тривалості реалізації товару та інших класифікаційних ознак.

Цінова політика в системі маркетингу. Види, цілі та завдання цінової політики. Вибір цінової політики з урахуванням особливостей маркетингової діяльності підприємства.

Типи маркетингової політики. Методичний підхід до визначення структури та рівня ціни в процесі формування цінової політики та цінова політика підприємства.

[2,4,5,7,24,28,32,25,36,54,55,60,62,64,70,73,91,96,9,21,24,25,33,34,40,41,54,55,65,67,68,70,78,81,93]

Тема 6. Персонал підприємства, продуктивність

Поняття трудові ресурси, кадри, персонал, трудовий потенціал. Категорії персоналу. Поділ персоналу за професіями, спеціальністю та кваліфікацією. Особливості структури персоналу підприємств і організацій різних типів, розмірів і форм власності. Визначення чисельності працівників управління, спеціалістів і службовців для підприємств різних форм власності та сфер діяльності. Обґрунтування структури персоналу. Продуктивність праці як економічна категорія. Показники рівня продуктивності праці. Зовнішні і внутрішні чинники зростання продуктивності праці. Метод прогнозування рівня продуктивності персоналу. Кадрова політика підприємства. Основні завдання і різновиди кадрової політики. Джерела набору кадрів.

[12,16,22,24,25,35,41,54,55,56,69,71,82,83,93]

Змістовий модуль 2. Ресурсне забезпечення, інвестиційна та інноваційна діяльність підприємства та ефективність його функціонування.

Тема 7. Мотивація і оплата праці.

Концептуальні характеристики багатофакторних моделей мотивації трудової діяльності, що ґрунтується на теоріях справедливості, очікування та потреб. Класифікація методів мотивації. Фактори і види мотивації праці. Сутність, функції, державна політика і загальна організація. Поняття оплати праці. Основна заробітна плата і додаткова оплата праці. Основні функції заробітної плати (відтворювальна, стимулююча, регулююча, соціальна) та їх реалізація. Державна політика оплати праці. Механізм державного регулювання оплати праці та соціального захисту. Політика оплати праці підприємств, організацій та інших первинних суб'єктів господарювання. Закон України "Про оплату праці" (1995р.). Договірне регулювання оплати праці найманого персоналу шляхом укладання різнорівневих тарифних угод. Регулювання оплати праці на основі колективного договору. Основи організації оплати праці на підприємствах (в організаціях). Тарифно-посадова система (тарифно-кваліфікаційні довідки; кваліфікаційні довідники посад керівників, спеціалістів і службовців; тарифні сітки; схеми посадових окладів або єдина тарифна сітка). Дві форми заробітної плати, що базуються на тарифній системі, - почасової форми заробітної плати. Основні системи оплати праці, форм заробітної плати: відрядної - пряма відрядна, непряма відрядна, відрядно-преміальна, відрядно-прогресивна, акордна; почасової — проста почасова, почасово-преміальна, за посадовими окладами. Права засновників щодо вибору форм і систем оплати праці. Сучасні тенденції у застосуванні форм заробітної плати.

[14,16,24,25,35,54,55,56,69]

Тема 8. Основні фонди підприємства

Тлумачення необоротних активів, основних засобів, основних засобів та основного капіталу. Види і класифікація основного капіталу за функціональною ознакою, за

характером обслуговування окремих видів діяльності, та участі у виробничому процесі за характером володіння. Джерела формування капіталу. Характеристика структури та стадій кругообігу основного капіталу.

Визначення та особливості розрахунку первісної, залишкової, відновної, балансової, ліквідаційної та середньорічної вартості основного капіталу.

Спрацювання необоротних активів та форми його усунення. Сутність і фактори, що обумовлюють процеси фізичного, морального та економічного спрацювання. Характеристика основних форм усунення спрацювання та особливості оцінки їх ефективності. Форми простого та розширеного відтворення матеріальних необоротних активів. Сутність процесу амортизації. Особливості нарахування амортизації у відповідності із законодавством України. Характеристика основних (класичних) методів нарахування амортизації: лінійного, кумулятивного, подвійно-залишкового, виробничого. Фактори, що впливають на вибір методу нарахування амортизації. Характеристика та алгоритм розрахунку коефіцієнтів зносу, придатності, оновлення та вибуття, швидкості оновлення основного капіталу; фондвіддачі, фондомісткості, фондоозброєності та рентабельності основного капіталу. Основні напрями інтенсифікації відтворення та підвищення ефективності використання необоротних активів підприємства.

[2,24,25,36,40,41,44,54,55,77]

Тема 9. Оборотні кошти підприємства

Оборотний капітал як об'єктивна умова здійснення підприємницької і інших видів діяльності. Сутність оборотного капіталу. Класифікація оборотного капіталу: за характером фінансових джерел формування; за видами; за характером участі в операційному процесі; за періодом функціонування. Характеристика структури оборотного капіталу в процесі кругообігу. Чинники, що впливають на обсяг, структуру та ефективність використання оборотного капіталу. Етапи обороту оборотного капіталу. Особливості функціонування оборотного капіталу в межах операційного циклу.

Нормування витрат і розрахунки необхідного обсягу оборотних активів підприємства. Методи розрахунку нормативів оборотних активів. Визначення нормативів оборотних активів за окремими елементами. Джерела фінансування оборотного капіталу. Показники ефективності використання оборотного капіталу. Джерела та шляхи підвищення ефективності використання оборотного капіталу.

[24,25,54,55,72,41]

Тема 10. Інвестиційна та інноваційна діяльність

Економічна сутність інвестицій та їх структури. Класифікація інвестицій за об'єктом вкладення капіталу, за характером участі в інвестиційному процесі, за формами власності, за регіональною ознакою, за періодом інвестування. Класифікація інвесторів за напрямами основної діяльності, за цілями інвестування, за належністю до резидентів. Характеристика складових елементів власних, позикових і залучених джерел формування інвестиційних ресурсів на підприємстві. Характеристика принципів оцінки ефективності реальних інвестицій. Економічна сутність та алгоритм розрахунку показників ефективності реальних інвестицій: чистого приведенного доходу, індексу рентабельності інвестицій, терміну окупності інвестицій та внутрішньої норми доходності. Загальна характеристика форм фінансового інвестування. Класифікація основних фінансових інструментів за ступенем

прогнозованого передбачення інвестиційного доходу; за рівнем ризику, що пов'язаний з характером емітента; за рівнем ризику та ліквідності, що пов'язано з терміном обороту; за рівнем ліквідності, що пов'язано з характером випуску та обороту. Характеристика основних факторів, що визначають інвестиційні якості фінансових інструментів. Сутність портфельного інвестування. Характеристика базових принципів оцінки ефективності фінансових інвестицій.

Поняття і змістова характеристика інноваційних процесів. Відокремлювані види інноваційних процесів: технічні, організаційні, економічні, соціальні, юридичні. Класифікація інновацій, суб'єкти та об'єкти інноваційної діяльності. Сучасне визначення науково-технічного прогресу (НТП). Форми НТП. Зміст та особливості науково-технічних революцій. Пріоритетні напрями НТП: прогресивні базові технології; синтетичні, композиційні і надчисті матеріали; ядерна та інші нетрадиційні види енергії; робототехнічні комплекси та гнучкі автоматизовані системи; комплексна автоматизація та комп'ютеризація виробництва і процесів управління. Науково – технічний та організаційний прогрес як узагальнене явище використання організаційних, економічних, соціальних і юридичних нововведень. Особливості, що відрізняють його від НТП. Об'єкти: організація виробництва і праці, окремі елементи економічного механізму господарювання (підприємства), соціальні та правові. Економічна ефективність технічних та організаційних нововведень. Техніко – економічне обґрунтування та вибір найкращого варіанта.

[9,13,38,41,42,43,45,47,48,50,51,55,57,58,59,79,85,86,87,89]

Тема 11. Ефективність діяльності підприємства та його конкурентоспроможність.

Суть та значення ефективності діяльності підприємств. Поняття ефективності, сутність «результат», або «ефект діяльності». Підходи до формування показників ефективності діяльності підприємства. Класифікація результативності виробництва. Критерії і показники системи вимірювання ефективності діяльності підприємств. Методика визначення показників результативності виробництва склад резервів підвищення ефективності виробництва. Шляхи мобілізації резервів підвищення ефективності використання матеріальних процесів, основних виробничих фондів, продуктивності праці. Фактори зростання прибутку підприємства. Фактори, що забезпечують підприємству конкурентну перевагу. Оцінювання рівня конкурентних переваг: зовнішня і внутрішня конкурентна перевага. Критерії оцінки та оцінка конкурентоспроможності підприємства.

[17,24,25,31,46,54,55,61,63,80,102]

4 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість			
			годин			балів
			Лк.	Пр.	СРС	
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи підприємства та підприємницької діяльності, товарна і цінова політика, результативність діяльності підприємства.						
1	Лекція 1	Основи підприємництва, види і організаційно правові форми підприємств.	2			3
	Практична робота 1	Основи підприємництва, види і організаційно правові форми підприємств.		2		3
	Самостійна робота 1	Робота на навчально-інформаційному порталі			10	
2	Лекція 2	Виробнича програма підприємства.	2			3
	Практична робота 2	Виробнича програма підприємства.		2		3
	Самостійна робота 2	Виконання практичних завдань, робота на навчально-інформаційному порталі			10	2
3	Лекція 3	Витрати на виробництво і реалізацію продукції.	2			3
	Практична робота 3	Витрати на виробництво і реалізацію продукції.				3
	Самостійна робота 3	Виконання практичних завдань, робота на навчально-інформаційному порталі		2	10	2
4	Лекція 4	Фінансово – економічні результати діяльності підприємства.	2			
	Практична робота 4	Фінансово – економічні результати діяльності підприємства.		2		
	Самостійна робота 4	Виконання практичних завдань, робота на навчально-інформаційному порталі			10	2
5	Лекція 5	Товарна та цінова політика підприємства	2			3
	Практична робота 5	Товарна та цінова політика підприємства		2		3

	Самостійна робота 5	Виконання практичних завдань, робота на навчально-інформаційному порталі			10	2
6	Лекція 6	Персонал підприємства, продуктивність та оплата праці	2			3
	Практична робота 6	Персонал підприємства, продуктивність та оплата праці		2		3
	Самостійна робота 6	Виконання практичного завдання та робота на навчально-інформаційному порталі			10	2
7-8	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК I			13	
	ПМК I	Підсумковий контроль за змістовий модуль I				10
Всього за змістовий модуль 1			12	12	73	50
Змістовий модуль 2. Ресурсне забезпечення, інвестиційна та інноваційна діяльність підприємства та ефективність його функціонування						
9	Лекція 7	Мотивація і оплата праці	2			3
	Практична робота 7	Мотивація і оплата праці		2		3
	Самостійна робота 7	Виконання практичного завдання та робота на навчально-інформаційному порталі			10	2
10	Лекція 8	Основний капітал підприємства	2			3
	Практична робота 8	Основний капітал підприємства		2		3
	Самостійна робота 8	Виконання практичного завдання та робота на навчально-інформаційному порталі			10	2
11	Лекція 9	Оборотні кошти підприємства	2			3
	Практична робота 9	Оборотні кошти підприємства		2		3
	Самостійна робота 9	Виконання практичного завдання та робота на навчально-інформаційному порталі			10	2
12	Лекція 10	Інвестиційна та інноваційна діяльність	2			3
	Практична робота 10	Інвестиційна та інноваційна діяльність		2		3

	Самостійна робота 10	Виконання практичних завдань, робота на навчально- інформаційному порталі			10	2
13	Лекція 11	Ефективність діяльності підприємства та його конкурентоспроможність	2			3
	Практична робота 11	Ефективність діяльності підприємства та його конкурентоспроможність		2		3
	Самостійна робота 11	Виконання практичних завдань, робота на навчально- інформаційному порталі			10	2
14- 15	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК II			13	
	ПМК II	Підсумковий контроль за модуль II				10
Всього за змістовний модуль 2			10	10	63	50
Разом ПМК1 та ПМК2			22	22	136	100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

1. Підприємництво, як сучасна форма господарювання.
2. Принципи здійснення, форми і моделі підприємницької діяльності.
3. Типи підприємницької діяльності та їх особливості.
4. Основні форми комерційних підприємств.
5. Мале підприємництво в ринкових умовах.
6. Методологія і методи дослідження.
1. Виробнича програма, її сутність та основні поняття.
2. Основні показники виробничої програми.
3. Виробнича потужність та її роль у виробничій програмі.
4. Ефективність використання виробничої потужності.
5. Характеристика витрат та їх класифікація.
6. Поняття про собівартість виготовлюваної продукції.
7. Кошторис витрат і калькуляція собівартості продукції.
8. Планування і аналіз собівартості продукції.
- 8.5 Показники собівартості виготовлюваної продукції
9. Характеристика фінансової діяльності підприємства.
10. Сутність та різновиди доходу підприємства
11. Сутність, види, формування та розподіл прибутку підприємства
12. Система показників рентабельності діяльності підприємства
13. Методика розрахунку точки беззбитковості
14. Сутність та складові маркетингової товарної політики підприємства.
15. Загальна характеристика цін, функції та принципи ціноутворення.
16. Класифікація та види цін.
17. Методи встановлення та регулювання цін на підприємстві.
18. Сутність, цілі та особливості цінової політики підприємств.
19. Поняття, класифікація і структура персоналу.
20. Визначення чисельності окремих категорій працівників.
21. Продуктивність праці.
22. Сутність і цілі кадрової політики підприємства.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

1. Мотивація трудової діяльності працівників: види, фактори і методи.
2. Сутність, методи і принципи оплати праці:
3. Форми і системи оплати праці.
4. Сутність, класифікація і структура основного капіталу.
5. Види вартості основних фондів.
6. Спрацювання основних фондів та його види.

7. Амортизація основних фондів.
8. Система показників ефективності, відтворення і використання основних фондів.
9. Сутність і класифікація оборотного капіталу підприємства.
10. Класифікація оборотних засобів.
11. Визначення потреби в оборотному капіталі і джерела фінансування.
12. Ефективність використання оборотного капіталу.
13. Сутність, структура і класифікація інвестицій.
14. Інвестиційна діяльність підприємства.
15. Джерела формування реальних інвестицій.
16. Оцінка ефективності реальних інвестицій.
17. Форми фінансового інвестування.
18. Оцінка ефективності фінансового інвестування.
19. Загальна характеристика інновацій та інноваційної діяльності.
20. Сутність та напрямки науково – технічного прогресу.
21. Економічна ефективність технічних та організаційних нововведень.
22. Якість і конкурентоспроможність продукції.
23. Методи визначення якості продукції та управління якістю продукції
24. Стандартизація і сертифікація продукції.
25. Конкурентоспроможність продукції підприємства.
26. Суть і значення ефективності діяльності підприємства.
27. Вимірювання ефективності діяльності підприємства.
28. Резерви та шляхи підвищення ефективності діяльності підприємства.
29. Конкурентоспроможність як критерій оцінювання ефективності діяльності підприємства.
30. Економічна безпека підприємства: сутність і передумови формування.
31. Фактори впливу на економічну безпеку.
32. Аналіз та оцінювання досягнутого рівня економічної безпеки.
33. Фінансова та інтелектуально – кадрові складові економічної безпеки.
34. Техніко – технологічна, політико – правова складові економічної безпеки.
35. Інформаційна та екологічна складові економічної безпеки.
36. Управління економічною безпекою підприємства.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України: [Текст]: офіц. текст: [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 р.: станом на 1 січ. 2006 р.]. – К.: Мін-во Юстиції України, 2006. – 124 с. – ISBN 966-7630-14-5.
2. Господарський кодекс України [Текст]: офіц. текст: за станом на 20 січ. 2007 р. – Х.: Одіссей, 2007. – 240с. – ISBN 966-633-516-6.
3. Про акціонерні товариства [Текст]: Закон України від 17 вер. 2008 р. №514-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2008, N 50-51, ст. 384.
4. Про господарські товариства: Закон України від 19 вересня 1991р., зі змін. і доп.// посібник з реформування сільськогосподарства та переробних підприємств. - [2-ге вид., доп.]. – К.: ІАЕ УААН, 2000. – С. 204-249
5. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України // Урядовий кур'єр. - 2012.-12 лютого. – №20
6. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців [Текст]: Закон України від 15 трав. 2003 р. №755-IV // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2003, N 31-32, ст. 263.
7. Про холдингові компанії в Україні: Закон України// Відомості Верховної Ради України .- 2001.- № 47. – С513-523
8. Про внесення змін до Закону України «Про якість та безпеку харчових продуктів та продовольчої сировини»: Закон України // Урядовий кур'єр. _ 2005.- 26жовтня.-№203
9. Про інноваційну діяльність: Закон України від 25.03.2005 № 2505/IV [Електронний ресурс].- Режим доступу www.rada.gov.ua.
10. Про захист економічної конкуренції: Закон України // Урядовий кур'єр .- 2011.- 21 березня. - №50
11. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні [Текст]: Закон України від 22 березня 2012 р. № 4618-VI // Голос України. – 2012 – 18 квітня, N 70.
12. Податковий комплекс України. – К.: Верес, 2011. – 336с.
13. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 25.03.2005 №2505/IV[Електронний ресурс]. – Режим доступу www.rada.gov.ua.
14. Про оплату праці: Закон України// Закони України. - К.: Ін-т законодавства, 1997. – Т.8.-С.210-218
15. Про стандартизацію : Закон України від травня 2011 р. // Закони України . – Т.10 – С.150-161.
16. 35 положень (стандартів бухгалтерського обліку): Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» в Україні». – К: КТН, 2012. – 344с.
17. Андрєєва Л.О. Ефективність торговельної діяльності аграрних підприємств/ Л.О. Андрєєва, О.І. Лисак // Збірник наукових праць Таврійського державного

агротехнологічного університету (економічні науки) – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс». – 2017. – № 1-2 (33-34). – С. 69-80.

18. Андрєєва Л.О. Методичні аспекти стратегічного розвитку підприємств/ Л.О. Андрєєва, О.І. Лисак // Науковий журнл «Бізнес-інформ», № 6, 2016 – С. 227-231.

19. Андрєєва Л.О. Методичні аспекти формування товарної політики підприємства/ Л.О. Андрєєва //Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс». – 2017. – № 3-4 (35-36).

20. Андрєєва Л.О. Моделювання конкурентоспроможності продукції / Л.О. Андрєєва // Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2014. – № 3 (27). С. 57-59.

21. Андрєєва Л.О. Моделювання роботи економічного механізму маркетингу / Л.О. Андрєєва // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / За ред. М.Ф. Кропивка. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2013. – № 2 (18), том 5. – с. 7-14

22. Андрєєва Л.О. Стратегічне планування – фундамент довгострокового бізнесового благополуччя / Л.О. Андрєєва //Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки)/ За ред. М.Ф. Кропивка. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2011. - № 4– С. 32-41.

23. Андрєєва Л.О. Удосконалення методичного забезпечення стратегічного планування діяльності підприємства / Л.О. Андрєєва, Л.О. Болтянська, М.І. Грицаєнко та ін. // Науково-прикладні основи ефективного розвитку аграрного сектору економіки: Монографія. – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2014. – 272 с. – С. 5-57.

24. Андрійчук В.Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: підручник. / В.Г. Андрійчук. – К.: КНЕУ, 2013. – 779 с.

25. Бойчик І.М. Економіка підприємства: навч. посіб. /І.М. Бойчик. – К.: Атіка, 2004. – 480с.

26. Болтянська Л.О. Аналіз факторів формування пропозиції плодової продукції на ринку //Л.О.Болтянська //Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої.- Мелітополь 2016. - №3 (32). - С. 49-56

27. Болтянська Л.О. Від вибору бізнес-ідеї до її реалізації //Л.О.Болтянська, В.М. Тебенко //Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої.- Мелітополь 2017. С. 20-27

28. Болтянська Л.О. Кооперація та інтеграція в садівництві / Л.О. Болтянська, Б.В. Болтянський / Збірник наукових праць: випуск 23/Подільський державний аграрно-технічний університет за редакцією доктора економічних наук, професора, Заслуженого працівника сільського господарства України, ректора університету В.В. Іванишина. - Кам'янець-Подільський: Подільський державний аграрно-технічний університет, 2015.- с.158-166

29. Болтянська Л.О. Організаційно-економічні основи формування та розвитку аграрного ринку /Л.О.Болтянська //Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої.- Мелітополь 2016. - №2 (31). - С. 33-38
30. Болтянська Л.О. Організація самостійної роботи студентів засобами інформаційних технологій/Болтянська Л.О., Болтянський Б.В./ Удосконалення освітньо-виховного процесу в вищому навчальному закладі. Випуск 20 / Збірник науково-методичних праць/ Таврійський державний агротехнологічний університет – Мелітополь, 2017. – 188 с. С 34-39
31. Болтянська Л.О. Проблеми та тенденції розвитку внутрішньої торгівлі Запорізької області [Електронний ресурс] / Л.О. Болтянська, В.М. Тебенко / Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. - №17. Режим доступу до статті: <http://global-national.in.ua/issue - c.525-530>
32. Болтянська Л.О. Сучасні тенденції розвитку підприємництва в Україні / О.І. Лисак, Л.О. Андрєєва, Л.О. Болтянська / ADVANCES OF SCIENCE. Proceedings of articles the international scientific conference Czech Republic, Karlovy Vary – Ukraine, Kyiv, 28 September 2018. – С. 1357-1366.
33. Болтянська Л.О. Формування ринкової ціни плодової продукції [Текст] / Л. О. Болтянська //Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства / ХНТУСГ. - Харків, 2007. -Вип. 52: Економічні науки. - С. 85-90
34. Болтянська Л.О.Теоретичні засади механізму ціноутворення продукції садівництва// // Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) №1 (17) Том 2, Мелітополь 2012, с. 54-59
35. Васильченко В.С. Управління трудовим потенціалом : навч. посіб./ [Васильченко В.С., Гриненко А.М., Грیشнова О.А., Керб Л.П.] — К.: КНЕУ, 2005. — 403 с.
36. Від ідеї до власної справи: Навч. посібник. /А.С.Коноваленко, Л.О.Болтянська, Д.М. Трачова та інш. - Мелітополь.: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2017 – 278с.
37. Власюк Ю.О. Застосування економіко-математичних методів у дослідженні конкурентоспроможності підприємств// Ю.О. Власюк, Г.П. Педченко / Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2017. № 3 (35). - С. 279-285.
38. Власюк Ю.О. Особливості моделювання інвестиційного процесу в аграрному секторі / Ю.О. Власюк, Г.П. Педченко // Вісник Хмельницького національного університету (економічні науки) – Хмельницький. – 2016. – №3. - С.144-147.
39. Гапоненко В.Ф. Экономическая безопасность предприятий. Подходы и причины. / В.Ф. Гапоненко. – М.: Ось-89, 2007.-208с.
40. Гетьман О.О. Економіка підприємства: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. / О.О.Гетьман, В.М. Шаповал – К.: Центр навч. літ., 2006 – 488с.

41. Гринчуцький В. І. Економіка підприємства: Навчальний посібник. / В. І. Гринчуцький, Е. Т. Карапетян, Б. В. Погріщук– К.: Центр учбової літератури, 2010. – 304 с.
42. Грицаєнко Г. Інвестиційна привабливість України [Електронний ресурс] / Г. Грицаєнко, М. Грицаєнко // *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal* – 2017. – Vol. 3. – No. 1. – Pp. 80-93 – Mode of access : <https://are-journal.com>
43. Грицаєнко Г.І. Основи інвестиційної діяльності: навчальний посібник. / Г.І. Грицаєнко – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2014. – 224 с.
44. Грицаєнко Г.І. Соціальні інвестиції в соціальний капітал / Г.І. Грицаєнко, М.І. Грицаєнко // *Бізнес Інформ.* – 2018. - № 1. – С. 188-194
45. Грицаєнко Г.І. Соціальні інвестиції: сутність, стан та особливості здійснення на селі / Г.І. Грицаєнко // *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки).* – 2018. – № 1. – С. 126-132
46. Грицаєнко М. І. Взаємозв'язок інтенсифікації та інноваційного розвитку сільськогосподарського виробництва / М. І. Грицаєнко. // *Вісник Степу: зб. наук. праць Кіровоград. держ. с.-г. досл. станції НААН.* – 2014. – Вип. 11. – С. 195–201
47. Грицаєнко М. І. Інноваційний розвиток сільського господарства / М. І. Грицаєнко. // *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / за ред. М. Ф. Кропивка.* – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2011. – № 1 (13). – С. 144–152
48. Грицаєнко М. І. Інтегральна оцінка ефективності інноваційної діяльності в аграрній сфері на основі методу аналізу ієрархій / М. І. Грицаєнко // *Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка.* – 2014. – Т. 19. – Вип. 3. – С. 147–150
49. Грицаєнко М. І. Підприємництво як джерело інноваційної діяльності в аграрній сфері [Електронний ресурс] / М. І. Грицаєнко // *Ефективна економіка.* – 2014. – №12. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/>
50. Грицаєнко М. І. Сутність та оцінка інноваційного потенціалу / М. І. Грицаєнко // *Збірник наукових праць Подільського державного аграрно-технічного університету / за ред. М. І. Бахмата.* – Кам'янець-Подільський: «ТОВ Друк-Сервіс», 2012. – С. 111–113
51. Грицаєнко М. І. Теоретичні основи інноваційної діяльності / М. І. Грицаєнко // *Науково-прикладні основи ефективного розвитку аграрного сектору економіки: монографія / [Л. О. Андрєєва, Л. О. Болтянська, М. І. Грицаєнко та ін.]* – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2014. – С. 104–154.
52. Грицаєнко М. Трансакційні витрати національної економіки: сутність, класифікація та оцінка [Електронний ресурс] / Микола Грицаєнко // *Соціально-економічні проблеми і держава.* — 2017. — Вип. 2 (17). — С. 41-55. — Режим доступу до журн.: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2017/17hmikto.pdf>.
53. Грицаєнко М.І. Трансакційні витрати на макро-, мезо- та мікрорівнях / М.І. Грицаєнко // *Економіка та управління АПК.* – 2018. – №1. – С. 124-133

54. Економіка аграрного підприємства: Навчальний посібник / Т.І. Яворська, Ю.О. Прус, О. М. Петрига; за ред. О.М. Петриги, Т.І. Яворської. Мелітополь: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2016. – 498 с.
55. Економіка підприємства: Навчальний посібник. / Л.О. Болтянська, Л.О. Андрєєва, О.І. Лисак. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 668 с.
56. Економіка підприємства: підручник / М.Г. Грицак, В.М. Колот, О.Г.Медрул [та ін.], [за заг.і нак. ред. Г.О.Швиданенко]. – [вид. 4 – е вид., перероб. і доп.]– К.: КНЕУ, 2009.-816 с.
57. Економіка та організація інноваційної діяльності: Навч. посібн. - 1 вид. / В.М. Тебенко / Вид-во: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс». 2014. – 302 с.
58. Завадських Г.М. Дослідження сучасного стану інвестиційної сфери аграрних підприємств / Андрєєва Л. О., Болтянська Л.О. та ін. // Науково-прикладні основи ефективного розвитку аграрного сектору економіки: Монографія. – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2014. – 272 с. – С. 155-208.
59. Завадських Г.М. Методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості регіону [Електронний ресурс] / Г.М. Завадських // Глобальні та національні проблеми економіки. - 2017.-№17.-С.152-155. Режим доступу до статті:<http://global-national.in.ua/issue-17-2017>
60. Завадських Г.М. Особливості функціонування агрохолдингів в Україні / Г.М. Завадських // Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) - Мелітополь: Вид – во Мелітопольська типографія “Люкс”, 2013. – С.87-89.
61. Завадських Г.М. Передумови підвищення ефективності управління підприємствами АПК України / Г.М. Завадських // Науковий економічний журнал – “Інтелект ХХІ”.- 2015.- №3.- С. 22-26.
62. Завадських Г.М. Проблеми становлення та розвитку біржового ринку України // Г.М. Завадських / Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки), 2018.- №2 (37).- С.174-181.
63. Завадських Г.М., Тебенко В.М. Проблеми та тенденції розвитку роздрібної торгівлі Запорізького регіону / Г.М. Завадських, В.М. Тебенко Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки), 2017.- №1 (33).- С.105 - 113.
64. Завадських Г.М., Тебенко В.М. Сучасний стан та перспективи розвитку біржового товарного ринку України // Г.М. Завадських, В.М. Тебенко Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету № 1 (36), 2018. - С.145 - 154.
65. Котлер Ф. Основы маркетинга [пер. с англ] ; [общ. ред. и вступ. Ст. Е.М. Паньковой]. – М.: Прогресс, 1990. – 672с.
66. Кузьмин В.М. Економіка підприємства: навчальний посібник [електронний ресурс]. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2012. – 195 с. - Режим доступу: <http://library.nung.edu.ua> .

67. Лисак О.І. Державне регулювання ціноутворення в аграрному секторі України / О.І. Лисак / Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс». – 2014. - №2. – С. 97-101.
68. Лисак О.І. Перспективи розвитку електронної комерції в Україні / О.І. Лисак / Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс». – 2017. – №3 (35). – С. 46-55.
69. Лисак О.І., Андреева Л.О. Концепції відтворення трудового потенціалу/ О.І. Лисак, Л.О. Андреева // Збірник наукових праць Подільського державного аграрно-технічного університету: Випуск 23 / ПДАТУ; за ред. д.е.н., проф. В.В. Іванішина. - Кам'янець -Подільський: ПДАТУ, 2015. - 380 с. С. 150-157.
70. Лисак О.І., Андреева Л.О. Проблеми та перспективи експорту аграрної продукції України/ О.І. Лисак, Л.О. Андреева // Agricultural and resource economics: international scientific e-journal. - 2017. - Vol. 3, № 1. - С. 139-151.
71. Лукашевич В.М. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч. посібник. / В.М. Лукашевич – Львів: Новий світ, 2004. – 248с.
72. Методичні рекомендації по нормуванню оборотних засобів підприємства аграрного сектора АПК / [уклад.: М.Я.Дем'яненко, Г.М. Герасимчук, В.С. Роздобудько]. К.: УААН, 1998.- 37с.
73. Модель розвитку галузей економіки України / Гуткевич С.О., Завадських Г.М., Дунда С.П., Котков С.В. та ін. / за ред. д.е.н. проф. Гуткевич С.О.// Монографія.- Київ:НТУУ “КПІ”, 2011.- 472 с.
74. Основні чинники формування пропозиції на ринку плодів /Болтянська Л.О./ Тези міжнародної науково-практичної конференції «Соціально-економічні проблеми розвитку бізнесу та місцевого самоврядування»: зб. матер. конференц. – м. Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2018 р. – 455 с. С. 28-31.
75. Педченко Г.П. Соціальні аспекти розвитку підприємництва в Україні// Г.П. Педченко, Ю.О. Власюк / Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2017. - № 1-2 (33-34)- С. С. 260-268.
76. Педченко Г.П. Сучасний стан підприємництва в Запорізькій області // Г.П. Педченко, Ю.О. Власюк / Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2016. - № 3 (32). - С. 159-167
77. Практикум з економіки підприємства: електр. навч. посіб./ Л.О. Андреева, Л.О.Болтянська, О.І Лисак. // – 2018. – 244 с.
78. Прус Ю. О. Визначення мінімальної ціни реалізації продукції рослинництва / Ю. О. Прус // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / За ред. М.Ф. Кропивка. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2014. – № 2 (26) – С. 175-182.

79. Прус Ю. О. Інвестиційна діяльність в АПК України / Ю. О. Прус // Молодий вчений. – 2017. – № 1.1 (41.1) січень. – С. 68-72.
80. Прус Ю. О. Удосконалення аналізу економічної ефективності виробництва продукції рослинництва / Ю. О. Прус // Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації: міжнар. зб. наук. праць. Випуск 3. (м. Луцьк) / відпов. ред. Н.В. Семенишина. – Тернопіль: Крок, 2014. – С. 179-183.
81. Прус Ю. О. Ціни реалізації як чинник підвищення ефективності використання аграрного потенціалу регіону / Ю. О. Прус // Проблеми управління економічним потенціалом регіонів: зб. наук. праць всеукр. наук.-практ. конф. – Запоріжжя: ЗНУ, 2015. – С.37-39.
82. Регіональна економіка: Навчальний посібник. / Г.М. Завадських. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 556 с.
83. Статистика: навчальний посібник / Г. П. Педченко. — Мелітополь: Колор Принт, 2018. — 266 с.
84. Тебенко В.М. Взаємозв'язок категорій «ефективність» та «результативність» господарської діяльності підприємства / В.М Тебенко / Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2014. – № 3 (27). С. 7-10.
85. Тебенко В.М. Інвестиційна привабливість Запорізького регіону.// Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / За ред. М.Ф. Кропивка. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2013. – № 1 (21), том 2. – с. 330-336.
86. Тебенко В.М. Інноваційна діяльність промислових підприємств України. / В.М. Тебенко // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки), Мелітополь. - №1 (29). - 2015 р.- С.69-73.
87. Тебенко В.М. Проблеми та тенденції інноваційного розвитку промислових підприємств України / В.М. Тебенко // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету №2 (37), 2018. - с. 146-154
88. Тебенко В.М. Проблеми та тенденції розвитку роздрібної торгівлі запорізького регіону / В.М. Тебенко, Г.М. Завадських // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету №1 (33), 2017. - с. 105-112
89. Тебенко В.М. Управління інноваційним ризиком / В.М. Тебенко // Науковий вісник Львів. нац. ун-ту ветер. медич. та біотехнологій ім. С.З. Гжицького / Львівський НУВМБТ ім. С.З. Гжицького. – Львів, 2013. - Т 15, № 2(56). - С. 356-360.
90. Тебенко В.М., Власюк Ю.О., Грибова Д.В., Біляєв С.С. Вплив поширення малого бізнесу на динаміку частки витрат на оплату праці у доданій вартості провідних галузей економіки України / В.М Тебенко., Ю.О. Власюк, Д.В. Грибова, С.С. Біляєв / Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики №3 (26), 2018. – с.123-132.
91. Тебенко В.М., Завадських Г.М. Сучасний стан та перспективи розвитку біржового товарного ринку України / В.М. Тебенко, Г.М. Завадських / Збірник

наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету № 1 (36), 2018. - с. 139-148.

92. Хисамутдинов И.А. Основы экономики и теории рынка [Электронный ресурс] – Режим доступа <http://uchebnik-besplatno.com/teoriya-ekonomicheskaya/osnovyi-ekonomiki-teorii.html>

93. Шваб Л.І. Економіка підприємства: навч. посіб./ Л.І. Шваб – К.: Каравела, 2004. – 568с.

94. Яворська Т. І. Аналіз стану малого підприємництва в місті / Т.І. Яворська // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). № 3 (35), 2017 – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс». – 2017. – с. 174-182.

95. Яворська Т. І. Вдосконалення фінансово – кредитного забезпечення малого бізнесу в сільському господарстві / Т. І. Яворська // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету / ЧДТУ. – Черкаси, 2010. – Вип. 25, ч. 1. – С. 268–274.

96. Яворська Т. І. Інноваційний характер розвитку підприємств малого та середнього бізнесу в розвинутих країнах / Т. І. Яворська // Науковий вісник Львів. нац. ун-ту ветер. медик. та біотехнологій ім. С. З. Гжицького: наук. журнал / Львівський НУВМБТ ім. С. З. Гжицького. – Львів, 2010. – Т. 12, №1 (43). – С. 634–638.

97. Яворська Т. І. Малий бізнес у сільському господарстві: теорія і практика: монографія / Т. І. Яворська. – К. : ННЦ “ІАЕ”, 2012. – 384 с.

98. Яворська Т. І. Маркетингова політика різних форм малого бізнесу у сільському господарстві / Т. І. Яворська // Науковий вісн. Львів. нац. ун-ту ветер. медик та біотехнологій ім. С. З. Гжицького: наук. журнал / Львівський НУВМБТ ім. С. З. Гжицького. – Львів, 2010. – Т. 13, №1(47),ч. 2 – С. 407–414.

99. Яворська Т. І. Оцінка конкурентоспроможності фермерських господарств за витратами / Т. І. Яворська // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету / ТДАТУ; за ред. М. Ф. Кропивка. – Мелітополь, 2012. – № 2 (18), Т. 3 – С.348–360.

100. Яворська Т. І. Теоретичні аспекти визначення сутності малого бізнесу / Т. І. Яворська // Економіка АПК. – 2010. – № 3. – С. 77–80.

101. Яворська Т. І. Формування виробничих витрат в особистих селянських господарствах / Т. І. Яворська // Економіка та управління АПК: наук. журнал / БНАУ. – Біла Церква, 2011. – Випуск 6 (89). – С. 31–36.

102. Яворська Т.І. Методологія наукового дослідження розвитку малого бізнесу в сільському господарстві / Т.І. Яворська // Інноваційна економіка: науково-виробничий журнал / Тернопіль: СМП «Тайп», 2013. – № 8 [46], С. 206–209.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Навчально-інформаційний портал ТДАТУ <http://op.tsatu.edu.ua>

2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>

3. Методичний кабінет кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.
4. Сайт кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
<http://feb.tsatu.edu.ua/faculty/department-of-business/>
5. Internet.